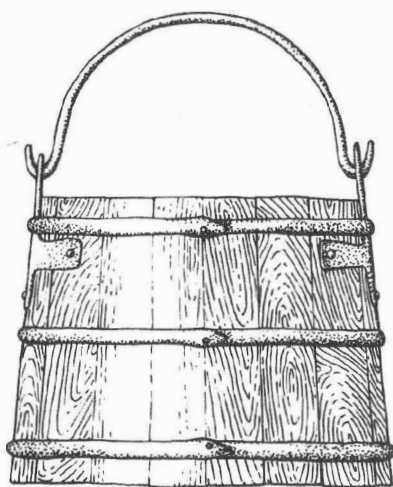

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

Poznámky :

- 1 M. Bálek, V. Hašek, Neue Kreisgrabenanlage der Kultur mit mährischer bemalter Keramik in Südmähren, Sborník referátů Nové Vozokany 1984, Nitra, v tisku.
- 2 V. Podborský, E. Kazdová, P. Košťálek, Z. Weber, Numerický kód moravské malované keramiky, Brno 1977.

Neue Lokalität der Kultur mit mährischer bemalter Keramik mit Kreisgraben bei Němčičky /Bez. Znojmo/. Auf einem mässigen SO-Hänge in der Seehöhe von 260 - 270 m, ca. 350 m nördlich von dem Stausee bei Výrovce im Kataster von Němčičky /Bez. Znojmo/ wurde aufgrund des Studiums von Vermessungsflugaufnahmen ein Kreisgraben festgestellt. Zur Präzisierung seiner Lage und Form hat man in dem angeführten Raume geophysikale Messungen durchgeführt, bei denen durch Le - sefunde einige Keramikfragmente und Spaltindustrie gewonnen wurde. Das keramische Material gehört der Kultur mit mährischer bemalter Keramik an.

POKRAČOVÁNÍ ZÁCHRANNÉHO VÝZKUMU VE VELKÝCH HOŠTICÍCH /okr. Opava/

Vratislav Janák, AÚ ČSAV Brno

V této sezóně narušil výkop pro vodovodní potrubí v jižní části lokality čtyři objekty. Z časových dů - vodů tři z nich mohly být pouze ovzorkovány - obj. č. 1/84 je halštatský; obj. č. 2/84 a 3/84 snad len - gylské, ale získaný materiál je málo výrazný. Prokopán a zdokumentován byl obj. č. 4/84, při bagrová - ní porušený i mimo výkop.

Šlo o nepravidelně kruhovitou jámu / hloubka cca 280 cm od dnešního povrchu/ s vyšším zúženým hrd - lem /výška cca 60 až 100 cm, Φ ústí cca 270 cm/, podklenutými stěnami a plochým dnem / Φ cca 370 cm/, poněkud užším než vyklenutí stěn. Profil jámy byl na východní straně výrazně lahvovitý, na západní spíše esovitě prohnutý. Jáma byla ode dna vyplněna nepravidelně obloukovitými /kopcovitými/ vrstvami. Nej - spodnější byla vrstva žluté hlíny /max. výška cca 140 cm/, nepravidelně promíšená vrstvičkami hlíny čer - nošedé. Pochází z ní jen nepočetné nálezy; v úrovni 200 x 220 cm od dnešního povrchu zde byly po celém povrchu poházeny poměrně četné kusy mazanice. Na "žluté" vrstvě ležela vrstva šedočerné popelovité hlí - ny /mocnost cca 10 x 30 cm/, hojně promíšené drobnými uhlíčky, místy i zlomky mazanice a lokálními žlu - tými vrstvičkami. Na rozhraní obou vrstev byla v jižní části jámy v hloubce asi 160 cm uložena kalva lids - ké lebky, překrytá přibližně kruhovitým / Φ cca 60 cm/ závalcem mazanicových zlomků. "Šedočerná" vrstva poskytla hojně nálezy keramiky, kostí a štípané industrie. Na ní ležela vrstva ze zlomků mazanice /mocnost 20 - 60 cm/, v jihovýchodní části jámy porušená v šířce asi 80 cm. V : "červené" mazanicové vrstvě bylo jen málo běžných nálezů /většinou štípaná industrie/, zato však dosti větších uhlíků /dle před - běžného určení E. Opravila se jedná takřka výhradně o dub/. Na mazanicové vrstvě ležela běžná spla - chová výplň, podobná ornici. V ní byly nálezy opět velmi četné /keramika, kosti, štípaná a kostěná indus - trie, "zátěže" aj./ . V této nejsvrchnější vrstvě byl objekt na jižní straně nepatrně porušen dalším, snad soudobým, objektem, zničeným však hospodářskou budovou, která zde donedávna stála. Tento druhý zásah patrně nesouvisí se zásahem, který narušil mazanicovou vrstvu.

Podle předběžné analýzy početného keramického materiálu náleží objekt pozdní fázi lengyelské kultury. Typologicky se však jeví mladší než nejmladší dosud známé lengyelské nálezy, získané výzkumem, odpoví - dající fázi MMK IIb¹. Pravděpodobně reprezentuje třetí - nejmladší - lengyelský sídlištní horizont lokali - ty a můžeme jej snad rámcově synchronizovat s horizontem Jordanów-Bodrogkeresztúr-Ludanice, ovšem na Opavsku prozatím nejsou časově odpovídající lengyelské nálezy známy.

Na rok 1984 byla také plánována skrývka v prostoru budoucí řadové zástavby v jižní části lokality. Ta však mohla být provedena, protože stavební pozemek byl přístupný až v prosinci, teprve těsně před zámrazem, takže nově skrytá plocha v tomto roce zkoumána nebyla.

Poznámka :

- 1 V. Janák, Třetí etapa záchranného výzkumu ve Velkých Hošticích /okr. Opava/, PV 1983, Brno 1985, 109.

Fortsetzung der Rettungsgrabung in Velké Hoštice /Bez. Opava/. In der Saison 1984 wurde vor allem Objekt Nr. 4/84 untersucht, das durch einen Aushub für die Wasserleitung gestört worden war - eine grosse unregelmässig kreisförmige Grube mit flachem Boden, gewölbten Wänden und einem engeren, ungefähr zylinderförmigen Hals. Die Grubenausfüllung /von unten/ war folgendermassen: eine Schicht gelber Erde, durchmischt mit Schichten schwarzgrauer Erde, auf dieser eine Schicht schwarz - grauer aschiger Erde, stark mit kleinen Holzkohlepartikeln durchmengt, auf dieser eine Schicht von Lehm - bewurfbruchstücken, schliesslich eine Schwemmasfüllung, dem Ackerboden ähnlich. Auf der Scheide zwischen der "gelben" und "schwarzgrauen" Schicht lag die Kalva eines Menschenschädels, mit einer Ver - schüttung von Lehmewurfstücken überdeckt. Nach der vorläufigen Analyse des zahlreichen keramischen Materiales stellt das Objekt die jüngste Entwicklung der Lengyel-Kultur auf der Lokalität vor und wir kön -

nen es vielleicht rahmenhaft mit dem Jordanów-Bodrogkeresztúr-Ludanice Horizont synchronisieren.

DALŠÍ NÁLEZY NEOLITICKÉ BROUŠENÉ KAMENNÉ INDUSTRIE ZE SUDIC /okr. Třebíč/

Pavel Košťuřík, FF UJEP Brno

Na polích severně obce, na mírném jihozápadním svahu, nalezi J. Macholán několik kusů broušených kamenných nástrojů: kopytovitý klín o délce 17,5 cm, max. šířce 3,1 cm a výšce 1,5 cm; lichoběžníkovitou sekerku s asymetrickým ostřím, místy na povrchu poškozenou - délka 18,5 cm, šířka 4,8 cm a výška 2,2 cm; malý kopytovitý klínek o délce 6,6 cm, šířce 2,2 cm a výšce 0,8 cm. Kromě těchto nástrojů byl v sudickém katastru nalezen sekeromlat přeražený v provrtu.

Větší množství nálezů broušené kamenné industrie naznačuje, že v okolí Sudic zřejmě existovalo dosud neobjevené neolitické sídliště, pro které jsou na katastru obce vhodné terény¹.

Poznámka:

1 P. Košťuřík - M. Oliva - J. Kovárník, *Pravěk Třebíčska*, v tisku.

Weitere Funde von neolithischer geschliffener Steinindustrie aus Sudice /Bez. Třebíč/. Auf den Feldern nördlich der Gemeinde fand J. Macholán einige Stücke geschliffener Steinindustrie: Schuhleistenkeil, trapezförmige Axt, kleiner Schuhleistenkeil und ein Axtteil in der Durchbohrung zerbrochen. Es kann vorausgesetzt werden, dass in der Umgebung von Sudice eine neolithische Siedlung existierte.

DOKONČENÍ TERÉNNÍHO VÝZKUMU NA PLOŠE D1 V TĚŠETICÍCH-KYJOVICÍCH /okr. Znojmo/

Vladimír Podborský, Eliška Kazdová, Pavel Košťuřík, FF UJEP Brno

/tab. 1,2/

Během letní výzkumné sezóny v r. 1984 byly dokončeny práce na ploše sektoru D1. Prokopalo se dalších 11 objektů /č. 277-287/ a celý průběh vnějšího palisádového žlábků /č. 73/ včetně jižní brány. Z 11 objektů patřilo 6 kultuře s moravskou malovanou keramikou /MMK/, 4 horákovské kultuře a 1 nevýrazná jáma byla bez nálezů. Kromě toho se na uvedené ploše prozkoumaly mělké oválné žlábků s rezavě hnědou výplní a jednotlivé kúlové jamky.

Těžištěm terénního výzkumu na ploše D1 se stal především rozlehlý hliník /č. 277/ a vnější palisádový žlábek /č. 73/. Zbývající objekty náležely svými rozměry a skrovným obsahem k menším nevýrazným sídlištním jamám.

Objekt č. 277 /tab. 2/ se nacházel v severní části plochy D1, uvnitř areálu ohrazeného vnějším palisádovým žlábkem. Na zarovnaném povrchu se jevil jako velká převážně tmavohnědá skvrna ve tvaru nepravidelného obdélníku s delší osou ve směru V-Z /d = 11,16 m; š = 7,50 m/. V nálezech převažovala starší moravská malovaná keramika se špatně zachovalou ornamentací. Výplň obsahovala také menší množství vypíchané keramiky, několik zlomků plastik a ostatní běžný inventář. K vzácným nálezům se řadí plochý kostěný vícečtý nástroj. Při západním okraji části A bylo nalezeno v hloubce 20-40 cm na jednom místě 95 kg kvalitního žlutého barviva.

Objekt č. 73 - vnější palisádový žlábek /tab. 3/ procházel celou plochou D1 od jejího SZ okraje až k východnímu konci. Palisáda zde vytvářela poněkud zvlněný a nepravidelný oblouk; průměrná šířka žlábků se pohybovala kolem 30 cm. V západní části sektoru byl žlábek hluboký 20 cm, ve východní části se zahluhoval až do 45 cm. Místy se na jeho dně rýsovaly oválné kúlovité jamky. Při východním okraji zkoumané plochy byl objeven vchod do hrazeného areálu, tvarem i rozměry podobný bráně zjištěné v sektoru B1. Palisáda byla v délce 107 cm přerušena a ohnuta po obou stranách směrem dovnitř. Mezi vzácným a málo průkazným materiálem z palisádového žlábků převládaly zlomky moravské malované keramiky.

Plošný terénní výzkum na jižně položeném sektoru D1 v Těšeticech-Kyjovicích přinesl další poznatky k rozsahu a charakteru pravěkého osídlení ve sledované trati. Doložil předpokládaný průběh vnější palisády a prokázal existenci vchodu do ohrazeného prostoru také na jižní straně.

Beendigung der Terrainuntersuchung auf Fläche D1 in Těšetice-Kyjovice /Bez. Znojmo/. Im Jahre 1984 wurden auf Fläche D1 weitere 11 Objekte /Nr. 277-287/ und der gesamte Verlauf des äusseren Palisadengrābens /Nr. 73/ inklusive des südlichen Tores untersucht. Zum Schwerpunkt der Grabung wurde vor allem die ausgedehnte Lehmgrube /Obj. 277/ und die äussere Palisade /Taf. 2,3/, die auf der untersuchten Fläche einen unregelmässigen gewellten Bogen bildete. Beim östlichen Rande der Fläche D1 hat man den Eintritt in das umfriedete Areal entdeckt, der in Form und Ausmassen mit dem in Sektor B1 festgestellten Tor analog ist.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává :	Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě:	rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk:	VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů - neprodejné